

W tym numerze:

- ⇒ PAŃSTWA CZŁONKOWSKIE NIEZADOWOLONE Z PROPOZYCJI DODATKOWEJ POMOCY DLA OBSZARÓW WIEJSKICH
- ⇒ CZY CELE WPR NALEŻY ZMIENIĆ? – WSTĘP DO DYSKUSJI (CZ I)
- ⇒ PARLAMENT ŁAGODZI PRZEPISY O PASZACH ZWIERZĘCYCH
- ⇒ MNIEJ WITAMINY „A” W PASZACH

PAŃSTWA CZŁONKOWSKIE NIEZADOWOLONE Z PROPOZYCJI DODATKOWEJ POMOCY DLA OBSZARÓW WIEJSKICH

Na ostatnim posiedzeniu Specjalnego Komitetu ds. Rolnictwa przedstawiciele kilku państw członkowskich wyrazili zasadnicze wątpliwości co do ostatniego wniosku Komisji, w myśl którego 5 mld „niewydanych” środków w ramach WPR miałyby zostać przeznaczonych na projekty z zakresu rozwoju obszarów wiejskich i energetyki¹. W związku z powyższym istnieją obawy o to, że Rada nie przyjmie wniosku Komisji. Specjalny Komitet ds. Rolnictwa, zrzeszający przedstawicieli państw członkowskich, zakwestionował nie tylko szczegóły pakietu, ale i sam sposób zgromadzenia „niewydanych” pieniędzy na poziomie UE celem przeznaczenia ich na ułatwienie realizacji przedmiotowych projektów. Komisja zaproponowała 1.5 mld euro na projekty rozwoju obszarów wiejskich jako część planu ożywienia gospodarki, na który przeznaczono w sumie 5 mld euro. Reszta tej kwoty ma być przeznaczona na rozwój sieci źródeł energii odnawialnej.

Zgodnie z planem Komisji kwota 1.5 mld euro miała być przeznaczona na rozwój szerokopasmowego Internetu na wsi (1 mld euro) oraz na „nowe wyzwania” określone w listopadowym pakiecie reform, to jest na projekty związane z energetyką, różnorodnością biologiczną, zmianą klimatu, gospodarką wodną i pomocą sektorowi mleczarskiemu (500 mln euro). Mimo, że większość państw członkowskich wyraziła poparcie dla dodatkowego finansowania rozwoju obszarów wiejskich, największe obawy członków specjalnego komitetu wzbudziły ograniczenia czasowe związane z wdrażaniem nowych programów rozwoju obszarów wiejskich, restrykcje dotyczące sposobu przyznawania funduszy oraz skuteczność Internetu jako sposobu na pobudzenie gospodarki zgodnie z wizją Komisji.

Niefortunnie dla Komisji, jedynie Estonia i Finlandia wyraziły pełne poparcie dla propozycji. Można też powiedzieć, że odpowiedź ze strony Polski była raczej pozytywna. Czeska prezydencja także z radością powitała wniosek i podkreśliła, że dołoży wszelkich starań aby zapewnić szybkie jego zatwierdzenie i realizację.

Najbardziej sprzeciwili się przedstawiciele Wielkiej Brytanii, Niemiec, Włoch i Holandii, którzy zakwestionowali skuteczność pakietu. Wielka Brytania, Niemcy i Holandia wyraziły także sprzeciw wobec wszelkich natychmiastowych podwyżek budżetu UE lub jego rewizji. Dodatkowo Wielka Brytania wraz z Węgrami wyraziły wątpliwość, czy pozycja budżetu, zawierająca fundusze na WPR jest najwłaściwszym źródłem finansowania planu.

Obawy związane z budżetem, wyrażone ze strony większych państw członkowskich, mogą spowodować fiasko projektu Komisji, mając na względzie możliwość stworzenia w Radzie, blokującej mniejszości reprezentowanej przez garstkę większych państw członkowskich. Gromki sprzeciw wzbudził także sposób dystrybucji 1.5 mld euro. Dziesięć państw członkowskich: Cypr,

Agroekspres publikuje
Centrum Informacji i Dokumentacji
Fundacji Programów Pomocy
dla Rolnictwa FAPA,
ul. Wspólna 30, pok. 32,
tel. 623 19 92, 623 19 91.

Prawa autorskie do artykułów,
publikowanych w niniejszym
wydaniu przez Fundację
Programów Pomocy dla
Rolnictwa, przysługują
Wydawnictwu Agra
Informa Ltd. Naruszenie
w jakikolwiek sposób
praw autorskich Wydawnictwa
Agra Informa Ltd
jest zabronione

¹ Patrz: Agroekspres nr 551.

Hiszpania, Irlandia, Wielka Brytania, Dania, Bułgaria, Słowacja, Węgry, Belgia i Włochy – wezwało do większej elastyczności w sposobie podziału funduszy między projekt związany z Internetem a projekt związany z „nowymi wyzwaniem”, domagając się uwzględnienia potrzeb lokalnych. Włochy, Irlandia, Bułgaria i Słowacja domagały się faktycznej i pełnej elastyczności w alokacji funduszy, podczas gdy Cypr, Słowenia, Węgry i Rumunia uważały, że priorytet należy się „nowym wyzwaniom”.

Z kolei Holandia zakwestionowała sposób realizacji tego planu w krajach, w których łącza internetowe są już prawie w każdym gospodarstwie domowym w mieście i na wsi (w Belgii, Danii i Luksemburgu 100% gospodarstw domowych ma dostęp do Internetu, w Holandii - 99%). Tymczasem Hiszpania i Włochy zaproponowały możliwość wydzielenia środków na projekt internetowy jako oddzielnych środków krajowych zamiast zawarcia ich w ramach polityki rozwoju obszarów wiejskich na poziomie UE, co wymaga przeprogramowania strategii rozwoju obszarów wiejskich - już uzgodnionych na obecny okres budżetowy do 2013 r.

Przedstawiciele kilku innych państw poruszyli kwestię przyspieszenia terminów rewizji programów rozwoju obszarów wiejskich. Chcąc skoordynować wprowadzenie nowych środków filaru 2 w obu pakietach (reform listopadowych i planie ożywienia) Komisja zaproponowała termin 30 czerwca 2009 jako termin rewizji regionalnych programów rozwoju obszarów wiejskich i strategii krajowych.

Tymczasem zakwestionowano także podział funduszy między państwa członkowskie. Wśród niezadowolonych były m.in. Wielka Brytania, Hiszpania, Austria i Słowacja, a większość domagała się większej precyzji w określeniu kwot finansowania, jakie dostaną. W myśl wniosku Komisji, nowe pieniądze zostałyby rozdzielone wśród państw członkowskich w oparciu o klucz wydatków stosowany do obecnego finansowania rozwoju obszarów wiejskich; formułę tę kontestuje wiele państw członkowskich.

Dalsza krytyka projektu Komisji dotyczyła obowiązków państw członkowskich w zakresie współfinansowania. Zgodnie z listopadowymi uzgodnieniami rewizji WPR – wszystkie projekty rozwoju obszarów wiejskich mają być współfinansowane przez państwa członkowskie standardowo w 25%, zaś w regionach konwergencji w 10%. Wiele państw członkowskich, w tym Bułgaria, Rumunia, Hiszpania i Irlandia domagają się jednak, by nowe środki w planie ożywienia finansowała w 100% Unia Europejska.

Komitet powróci do sprawy projektu Komisji na swym następnym posiedzeniu 16 lutego zanim dossier propozycji przejdzie z rąk decydentów ds. rolnictwa do Rady ds. Ogólnych, co nastąpi 23 lutego br. Komisja chce przyspieszyć dyskusję i osiągnąć porozumienie do końca pierwszego półrocza, a prezydencja będzie próbowała doprowadzić do porozumienia politycznego na marcowej Radzie Unii Europejskiej. Mimo to, zasygnalizowane obawy sugerują konieczność wprowadzenia zasadniczych poprawek, by zapewnić poparcie kluczowych państw członkowskich.

(Źródło: Agra Europe Weekly nr 2347 z 6 lutego 2009 r. EU member states give negative reaction to rural aid plan)

Agroekspres publikuje
Centrum Informacji i Dokumentacji
Fundacji Programów Pomocy
dla Rolnictwa FAPA,
ul. Wspólna 30, pok. 32,
tel. 623 19 92, 623 19 91.

Prawa autorskie do artykułów,
publikowanych w niniejszym
wydaniu przez Fundację
Programów Pomocy dla
Rolnictwa, przysługują
Wydawnictwu Agra
Informa Ltd. Naruszenie
w jakikolwiek sposób
praw autorskich Wydawnictwa
Agra Informa Ltd
jest zabronione

CZY CELE WPR NALEŻY ZMIENIĆ? – WSTĘP DO DYSKUSJI (CZ I)*

Od momentu powstania Wspólna Polityka Rolna (WPR) podlegała dość istotnym przeobrażeniom. Na szczególną uwagę w tym kontekście zasługują bez wątpienia reforma Mc Sharry'ego z 1992 r., a zwłaszcza ustalenia co do kształtu polityki rolnej zawarte gdy unijnym komisarzem ds. rolnictwa był Franz Fischler (1995-2004 r.). Przykładem tych ostatnich może być reforma WPR uzgodniona w czerwcu 2003 r. podczas unijnego szczytu w Luksemburgu. W powszechnej opinii pracowników administracji europejskiej i ekspertów zaproponowane wówczas rozwiązania wprowadziły do unijnej polityki rolnej najbardziej radykalne zmiany w historii (zob. m.in. Pirzio-Biroli, 2008; Olper, 2008). Zaliczyć do nich można np.: oddzielenie płatności od produkcji, ograniczenie skali interwencji na rynkach rolnych, jak również wprowadzenie szeregu instrumentów ukierunkowanych nie tyle na samo rolnictwo, ile na obszary wiejskie. W efekcie WPR A.D. 2008 w żadnym wypadku nie przypomina unijnej polityki rolnej z okresu jej powstawania.

Na tym tle dość ciekawym może wydać się fakt, iż cele strategiczne, jakie zostały postawione przed WPR w powołującym ją do życia Traktacie Rzymskim z 1957 r. pozostały niezmienione i obowiązują po dziś dzień w następującej postaci:

- a) podnoszenie produktywności rolnictwa poprzez wspieranie postępu technicznego, racjonalizację produkcji i optymalizację zastosowań czynników produkcji,
- b) zapewnienie ludności rolniczej godziwych warunków życia, głównie poprzez zwiększanie dochodów osób czynnych w rolnictwie,
- c) stabilizacja rynków,
- d) zapewnienie odpowiedniego zaopatrzenia w produkty rolne,
- e) umożliwienie konsumentom kupna produktów rolnych po "rozsądnych" cenach.

Jednocześnie (w ustępie drugim tego samego artykułu) zaznaczono, że WPR musi uwzględniać specyficzną strukturę społeczną rolnictwa, regionalne różnice strukturalne i naturalne oraz związki rolnictwa z całą gospodarką.

Warto w tym miejscu zaznaczyć, że prace legislacyjne w UE dostarczały okazji na zmianę tego stanu rzeczy. Jednak zarówno odrzucony projekt konstytucji, jak i zastępujący go Traktat Lizboński w kwestii unijnej polityki rolnej powtarzają słowo w słowo zapisy dokumentu z 1957 r. Obserwacja ta wydaje się szczególnie interesująca zważywszy na fakt, iż prace Konwentu UE nad konstytucją trwały w okresie grudzień 2001 - lipiec 2003 r., natomiast Traktat Lizboński podpisany został przez szefów państw UE w grudniu 2007 r. Biorąc zatem pod uwagę, że ustalenia co do reformy WPR zapadły w czerwcu 2003 r., można przypuszczać, iż prace nad ostatecznym kształtem tych dwóch dokumentów, szczególnie Traktatu Lizbońskiego, musiały uwzględniać dyskusję na temat roli i postrzegania WPR, która toczyła się tak wewnątrz, jak i na zewnątrz, UE.

Wydaje się, że można podać trzy powody, dla których cele unijnej polityki rolnej pozostały niezmienione pomimo zmian zachodzących w niej samej i w jej otoczeniu. Po pierwsze, unijni decydenci mogli wychodzić z założenia, że cele z 1957 r. są na tyle uniwersalne, że mimo upływu czasu nie straciły na swojej aktualności. Po drugie, mogli oni przyjąć, iż kwestia celów strategicznych WPR, w porównaniu z innymi diskutowanymi przy okazji konstytucji europejskiej sprawami (np. systemem głosowania lub uprawnieniami UE w zakresie polityki zagranicznej czy polityki bezpieczeństwa), nie odgrywała tak znaczącej roli i stąd zeszła na dalszy plan. Po trzecie wreszcie, czynnikiem grającym tu pewną rolę mógł być fakt, że na czele Konwentu UE stał Valéry Giscard d'Estaing, polityk z Francji, a zatem kraju, który na jakiegokolwiek retusze WPR patrzył

* Artykuł ten można traktować jako pierwszy głos w dyskusji na temat przeszłości i przyszłości unijnej polityki rolnej, która będzie kontynuowana w kolejnych wydaniach Agroekspresu.

Agroekspres publikuje
Centrum Informacji i Dokumentacji
Fundacji Programów Pomocy
dla Rolnictwa FAPA,
ul. Wspólna 30, pok. 32,
tel. 623 19 92, 623 19 91.

Prawa autorskie do artykułów,
publikowanych w niniejszym
wydaniu przez Fundację
Programów Pomocy dla
Rolnictwa, przysługują
Wydawnictwu Agra
Informa Ltd. Naruszenie
w jakikolwiek sposób
praw autorskich Wydawnictwa
Agra Informa Ltd
jest zabronione

bardzo nieufnie.² W efekcie więc przeformułowanie celów WPR mogło nie mieć wystarczającego wsparcia politycznego.

Abstrahując od realnej przyczyny pozostawienia celów WPR w niezmiennym kształcie warto odpowiedzieć sobie na pytanie o racjonalność i konsekwencje takiego stanu rzeczy. Jest to kwestia o tyle paląca, że w ostatniej dekadzie unijna polityka rolna miała coraz większe problemy z uzyskaniem społecznej legitymizacji. Można postawić hipotezę, że problem ten mógł być mocno powiązany z decyzjami, a ściślej rzecz biorąc z ich brakiem, odnośnie zmiany celów WPR. To zaś dlatego, że to właśnie cele determinują narzędzia polityki, sposób jej monitorowania i ewaluacji, sposób patrzenia na poruszane przez nią problemy oraz sposób formułowania przekazu na temat jej efektów.

W tym kontekście, koniecznym wydaje się przeprowadzenie oceny obowiązujących celów WPR tak pod względem merytorycznym, jak i pod względem sposobu ich zdefiniowania. Ewentualna sprzeczność czy też brak rozłączności pomiędzy tymi celami siłą rzeczy czynić będą WPR polityką mało przejrzystą i niezrozumiałą. To zaś w oczywisty sposób wpływać będzie na jej negatywny odbiór społeczny. Poza tym warto postawić sobie pytanie o aktualność celów postawionych przed WPR jeszcze w latach 50. XX wieku, a więc w czasach gdy kondycja europejskiego sektora rolnego była w znacznej mierze wypadkową działań wojennych. Ówczesne okoliczności kazały koncentrować się głównie na zapewnieniu odpowiedniej podaży produktów rolnych i wsparciu dochodów rolniczych. Obecnie natomiast, ze wszystkich stron słychać nawoływanie, że unijna polityka rolna musi sprostać całkowicie nowym wyzwaniom, wśród których wymienia się zmiany klimatyczne, zarządzanie zasobami wodnymi czy też ochronę bioróżnorodności (Fischer Boel, 2007). W jakimś stopniu postulaty te znalazły swój wyraz w nowym instrumentarium wykorzystywanym w ramach unijnej polityki rolnej. W miejscu tym nasuwa się pytanie czy kłopoty z legitymizacją WPR nie wynikają czasem z tak wyraźnego rozdźwięku między tymi dwoma stanowiskami. Jeżeli bowiem przyjąć, że wybór działań powinien być podporządkowany realizacji celów to radykalna zmiana instrumentarium bez uprzedniej korekty celów może okazać się pomocna jedynie w krótkim okresie. W dłuższym horyzoncie czasowym będzie ona powodować jeszcze większą konsternację zarówno u bezpośrednich beneficjentów WPR, jak i u osób, które poza kwestiami podatkowymi nie mają z nią nic wspólnego.

Odpowiedzi na część postawionych powyżej pytań znaleźć będzie można w kolejnych artykułach z tej serii, w których przedstawione zostaną między innymi analiza logiczna celów WPR oraz ich ocena z uwzględnieniem kryteriów metody SMART.

*Artykuł stanowi część raportu:
A.Chlebicka, J.Fałkowski, T.Wolek pt.:
Ocena poprawności sposobu zdefinio-
wania celów Wspólnej Polityki Rolnej,
opracowanego w SAEPR/FAPA*

Agroekspres publikuje
Centrum Informacji i Dokumentacji
Fundacji Programów Pomocy
dla Rolnictwa FAPA,
ul. Wspólna 30, pok. 32,
tel. 623 19 92, 623 19 91.

Prawa autorskie do artykułów,
publikowanych w niniejszym
wydaniu przez Fundację
Programów Pomocy dla
Rolnictwa, przysługują
Wydawnictwu Agra
Informa Ltd. Naruszenie
w jakikolwiek sposób
praw autorskich Wydawnictwa
Agra Informa Ltd
jest zabronione

² Za przykłady tej nieufności mogą posłużyć sprzeciw francuskiego prezydenta J. Chiraca wobec powtórnego nominowania Franza Fischlera na komisarza ds. rolnictwa, czy też zawarta w 2002 r. umowa między J. Chiracem a niemieckim kanclerzem G. Schröderem uniemożliwiająca jakiegokolwiek cięcia budżetu przeznaczonego na filar I WPR przed rokiem 2013 (Swinnen, 2008).

PARLAMENT ŁAGODZI PRZEPISY O PASZACH ZWIERZĘCYCH

Parlament Europejski przegłosował plan złagodzenia unijnych przepisów w sprawie autoryzacji i oznakowania pasz zwierzęcych.

Posłowie Parlamentu Europejskiego, którzy mają uprawnienia współdecydowania z ministrami rolnictwa w tej sprawie, zatwierdzili po pierwszym czytaniu porozumienie z ubiegłego miesiąca liczbą 543 głosów za, 8 przeciw. Dwudziestu sześciu posłów wstrzymało się od głosu. Porozumienie zatwierdzono bez zmian.

Ministrowie rolnictwa zagłosują w tej sprawie w marcu, z uwagi na fakt, że rada ministrów rolnictwa w lutym została odwołana.

Zdaniem niemieckiego posła sprawozdawcy z partii zielonych Wilhelma Greafe z Baringorfa, nowe przepisy szanują zarówno prawa konsumenta do informacji jak i prawo własności intelektualnej producentów. Wypowiadając się po głosowaniu poseł przywołał ostatnie wielkie skandale żywnościowe, jak BSE i dioksyny, których źródłem była właśnie pasza zwierzęca. Powiedział, że to właśnie dlatego UE opracowała systemy kontroli i zapobiegania skandalom żywnościowym, których obecna regulacja dotycząca oznakowania jest ważnym elementem.

Komisja zaproponowała zastąpienie istniejącego wymogu wymieniania na etykiecie wszystkich surowców stosowanych do wytwarzania paszy jako procentu jej całkowitej wagi, listą składników rozpoczynającą się od składnika, którego jest najwięcej wagowo, do tego, którego jest najmniej – podobnie jak to się dzieje w przypadku artykułów spożywczych. Producenci będą mieli obowiązek podania na żądanie konsumenta danych ilościowych zachowując 15% margines dokładności, bez naruszania praw własności intelektualnej.

Parlamentarna komisja ds. rolnictwa przyjęła projekt sprawozdania w tej sprawie w październiku 2008 r. Projekt zatwierdzał kluczowe cele Komisji, ale przeciwstawił się przyznaniu prawa producentom do odmowy wyjawienia informacji. Decyzja ta była następstwem orzeczenia Trybunału Sprawiedliwości, w myśl którego 15% margines dokładności przy określaniu dokładnych ilości składników stanowi wystarczającą ochronę tajemnic wytwórczych producentów. Rada nalegała jednak, by wytwórcy zachowali to prawo. Trójstronne negocjacje między posłami do Parlamentu Europejskiego, Radą a Komisją zaowocowały oświadczeniem, że prawo do odmowy ujawnienia danych dla konsumentów zastępuje się ogólną klauzulą, w myśl której informacje należy przedstawiać bez naruszania przepisów dyrektywy z 2004 r. w sprawie egzekwowania praw własności intelektualnej³.

Opracowując kompromis delegacja parlamentarna chciała także, by władze krajowe mogły zapewnić klientom, jeśli to jest zasadne, dodatkowe informacje, pod warunkiem ewentualnego podpisania przez klienta klauzuli poufności.

Rada przyjęła to żądanie pod warunkiem, że takie informacje będą udostępniane wyłącznie w przypadku niebezpieczeństwa dla zdrowia lub środowiska. Zgodnie z deklaracją Komisji dołączoną do tekstu, może to być niebezpieczeństwo spowodowane m.in. przez zaniedbanie, umyślne oszustwo i przestępstwa.

Jeśli chodzi o stwierdzenia dotyczące wartości odżywczych pasz, stosowane dla celów marketingowych, projekt kompromisu stanowi, że władze krajowe mogą poprosić Komisję o wyjaśnienie wątpliwości zgłoszonych przez konsumentów, co do autentyczności tych stwierdzeń. Może to uwzględniać w razie konieczności żądanie opinii Europejskiej Agencji ds. Bezpieczeństwa Żywności.

Agroekspres publikuje
Centrum Informacji i Dokumentacji
Fundacji Programów Pomocy
dla Rolnictwa FAPA,
ul. Wspólna 30, pok. 32,
tel. 623 19 92, 623 19 91.

Prawa autorskie do artykułów,
publikowanych w niniejszym
wydaniu przez Fundację
Programów Pomocy dla
Rolnictwa, przysługują
Wydawnictwu Agra
Informa Ltd. Naruszenie
w jakikolwiek sposób
praw autorskich Wydawnictwa
Agra Informa Ltd
jest zabronione

³ Dyrektywa nr 2004/48

Przepisy dotyczące oznakowania dodatków do pasz w przyjętym tekście są także mniej restrykcyjne, niż przewidziane wnioskiem Komisji. Zabieg ten służy przekazywaniu rzetelniejszej informacji dla kupujących.

Rada zatwierdziła żądanie posłów Parlamentu Europejskiego, by wytwórcy musieli przedstawiać natychmiast informacje o stosowaniu nowych surowców niewymienionych w katalogu UE. Ma się to odbywać poprzez rejestr online, prowadzony i aktualizowany przez odpowiedni organ sektorowy. Niestety informacje te nie będą połączone z katalogiem, zatwierdzonym przez Komisję. Decyzja dotycząca stosowania katalogu i kodeksów postępowania będzie także dobrowolna, lecz jeśli zostanie podjęta, przepisy kodeksów postępowania będą wiążące.

Poza tym Rada zatwierdziła także wniosek posłów, ażeby w nowej ustawie znalazła się lista materiałów zabronionych w paszach zwierzęcych. Lista ta, opracowana w 2004 r. obejmuje odpady domowe, ścieki i opakowania.

(Źródło: Agra Europe Weekly nr 2347 z 6 lutego 2009 r. *MEPs soften on animal feed labelling*)

MNIEJ WITAMINY „A” W PASZACH

Europejska Agencja ds. Bezpieczeństwa Żywności (EFSA) opublikowała opinię zalecającą ograniczenie maksymalnych poziomów witaminy A w paszach przeznaczonych dla trzody chlewnej, bydła i drobiu. Panel naukowy EFSA zaproponował zmniejszenie o połowę ilości tej witaminy obecnie dozwolonych ustawodawstwem UE.

Komisja Europejska poprosiła EFSA o zbadanie spożycia witaminy A w społeczeństwie UE i przeanalizowanie dowodów, w tym sprawozdań z Francji i Wielkiej Brytanii – dotyczących ryzyka wystąpienia problemów kostnych u osób starszych, związanych z nadmiernym spożyciem witaminy A. Jeśli witamina A jest stosowana w paszach zwierzęcych, pozostaje w produktach spożywczych pochodzenia zwierzęcego i przyczynia się do wzrostu jej spożycia u ludzi. Ponieważ brak witaminy A może powodować problemy zdrowotne, stanowi ona podstawowy składnik odżywczy w przypadku ludzi jak i zwierząt, wspomagając wzrok, wzrost i rozwój; jest dodawana do pasz, aby podnieść ich wartość odżywczą, a maksymalne dopuszczalne ilości ustala prawo UE dotyczące hodowli i tuczu zwierząt.

EFSA przeanalizowała ekspozycję konsumentów na witaminę A z różnych źródeł studiując analizy z kilku krajów UE. Stwierdzono, że niewielka część populacji UE jest zagrożona przekroczeniem bezpiecznego limitu górnego spożycia witaminy A. Najbardziej zagrożeni są konsumenci wątróbki – która zawiera dużo prowitaminy A, oraz osoby stosujące suplementy w postaci witaminy A.

(Źródło: Agra Europe Weekly nr 2347 z 6 lutego 2009 r. *EFSA urges lower vitamin A in feed*)

Agroekspres publikuje
Centrum Informacji i Dokumentacji
Fundacji Programów Pomocy
dla Rolnictwa FAPA,
ul. Wspólna 30, pok. 32,
tel. 623 19 92, 623 19 91.

Prawa autorskie do artykułów,
publikowanych w niniejszym
wydaniu przez Fundację
Programów Pomocy dla
Rolnictwa, przysługują
Wydawnictwu Agra
Informa Ltd. Naruszenie
w jakikolwiek sposób
praw autorskich Wydawnictwa
Agra Informa Ltd
jest zabronione